

Een leven zonder auto

CHRIS DUTRY

Voor velen is het een moeilijke denkoefening: leven zonder een auto. Soms is het gewoon niet mogelijk omwille van werk of woonplaats. Maar in steden zoals Gent groeit het aantal mensen dat probeert zonder auto te leven. Eind vorig jaar konden we twee alleenstaande moeders, Tine Heyse en Myriam Dumortier, en een koppel met een jong kind – Hans Roels en Tine de Moor – vragen waarom ze bewust geen auto willen en hoe ze erin slagen om toch mobiel te blijven.

Tine H.: “Ik heb nooit een auto gehad. Mijn twee zonen van respectievelijk elf en tweeëntwintig hebben het steeds vanzelfsprekendheid gevonden dat we geen auto hadden. De oudste, Marijn, vond het normaal dat hij overal naartoe moest fietsen, terwijl de jongste, Thijs, wel eens zeurt als hij door de regen moet fietsen. Marijn talmt nog om zijn rijbewijs te halen. Vermoedelijk omdat hij er niet echt de nood van inziet. Wij wonen in de buurt van het Sint-Pietersstation. Dat was destijds een bewuste keuze. We wisten dat we iets meer betaalden voor dat huis, maar dat werd gecompenseerd door het wegvallen van de kosten voor een auto. Uiteindelijk stel je je leven daarop in. Ik heb ook nooit het gevoel gehad dat ik iets mis.”

Tine D.M.: “Toen we een huis zochten, hebben we de kaart van Gent genomen en daarop met de passerpunt in het spoorstation concentrische cirkels getrokken: van vijf kilometer, tien en vijftien. Uiteindelijk werd het Sint-Amandsberg, niet zo ver van het Dampoortstation. Ik maak nogal veel gebruik van de trein, want ik werk in Utrecht. Ik moet ook een van de eersten geweest zijn die zich met een vouwfiets verplaatste.”

Hans: “Eens je ervoor gekozen hebt om zonder auto te leven, leer je na verloop van tijd hoe het openbaar vervoer werkt en hoe je er optimaal gebruik van kunt maken. Meestal is er wel een oplossing te vinden voor elk probleem. Zo gebruiken we sinds de komst van onze dochter Kaat een fietskar. Een fietskar mag dan wel duur zijn, ze is ook duurzaam. Dat betekent dat je ze na een aantal jaar kunt doorverkopen. Overigens ben ik er ook voorstander om degelijk materiaal te kopen. Tenslotte kost een nieuwe auto veel meer dan een degelijke fietskar of bakfiets.”

Myriam: “Toen mijn drie dochters nog klein waren, had ik een aanhangfiets voor twee kinderen. Om naar school te gaan fietsten de twee oudsten, Isha en Asmita, achteraan mee en zat Sarika in de rugzak. Ondertussen zijn ze vijftien, dertien en twaalf jaar en verplaatsen ze zich zelfstandig met de fiets of het openbaar vervoer. Ze vinden het vanzelfsprekend en genieten er ook van. Je hebt ook veel meer contact met de mensen en het is ontspannend en gezellig.”

Trekhaak voor fietskar

Tine H.: “Toen mijn vader die in Brakel woont ziek werd, kon hij mij niet langer

afhalen aan het station in Zottegem. Dan nam ik een taxi naar het ouderlijk huis. Wie een taxi duur vindt, denkt er allicht niet aan dat een deuk in je auto herstellen, algaauw honderden euro's kost.”

Tine D.M.: “Als tweeverdieners is de aankoop en het gebruik van een auto voor ons geen probleem. Toch kiezen we er bewust voor om ons te verplaatsen met de fiets of het openbaar vervoer. Maar als ouders met een jong kind moet je toch vaststellen dat er niet steeds aan onze specifieke noden wordt gedacht. Zo zijn de Blue Bikes aan de spoorstations niet voorzien van kinderzitjes en kan je er evenmin een fietskar aan bevestigen. Gelukkig kan ik een fietskar aan mijn vouwfiets hangen, maar dat betekent dat ik die allebei moet meesjouwen op de trein. De komst van kinderen is vaak de doorslaggevende factor voor een koppel om zich een auto aan te schaffen. Al zijn er gelukkig meer en meer ouders die ervoor kiezen om hun kinderen met de fiets of bakfiets naar school te brengen. Ik heb de indruk dat minder en minder mensen dat als een roekeloze onderneming beschouwen.”

Tine H.: “Als ik 's winters met mijn jongste zoon meefiets naar de voetbaltraining, word ik soms meewarig bekeken, zo van ‘wat doet die haar kind toch aan’. Terwijl eens door de kou fietsen gezond is en je weerstand verbetert. Binnen in

een auto is de lucht veel ongezonder dan erbuiten.”

Hans: Door te fietsen blijf je in contact met de seizoenen. En als het eens wat minder aangenaam weer is, dan is dat maar zo. Ik merk trouwens bij mensen die zich vaak met de auto verplaatsen, dat ze niet voorzien zijn op plotse weersveranderingen. Ze hebben geen regenkledij bij of zijn te licht gekleed. In mijn fietstas zit een regenbroek en regenjasje voor het geval het onverwacht begint te regenen. En wanneer we van plan zijn om een langere fietstocht te ondernemen, kijken we vooraf op de buienradar. De dagen op een jaar dat ik kletsnat thuiskom, zijn zeker op één hand te tellen.

Tine D.M.: “Ons dochttertje heeft zwakke longen en gebruikt van kleins af aan een aerosol. Als we een paar dagen aan zee vertoeven, heeft ze daar geen last meer van. We vinden dat wie hier iets aan wil veranderen bij zichzelf moet beginnen. Onze gezondheidsproblemen – en die van vele anderen – zijn voor ons al een voldoende reden om zo weinig mogelijk gebruik te maken van een auto. En er is niet alleen de luchtvervuiling door het zeer schadelijke fijnstof, maar ook de geluidshinder. Natuurlijk kiezen we voor de fiets omwille van het milieu, maar we doen

het evenzeer omdat we gewoon graag fietsen. Mijn fiets is mijn vrijheid! Het is bovendien een vorm van bewegen, waar we door ons zittend bestaan zo'n nood aan hebben.”

Hans: “Eigenlijk zouden wij ‘autolozen’ eens onze jaarlijkse vervoerskosten moeten berekenen en die leggen naast deze van een autogebruiker. Je hebt ook niet veel extra onderhoudskosten als je veel fietst. De fietsen zijn ondertussen veel verbeterd qua kwaliteit. Ze kosten wel meer, maar gaan vijftien, twintig jaar mee. Ten minste als ze niet gestolen worden...”

Myriam: “Eigenlijk rij ik nog altijd met de fiets die ik van mijn ouders kreeg voor mijn verjaardag, toen ik dertien of veertien jaar oud werd. Ik zorg er goed voor en heb sindsdien alleen een degelijke nieuwe fiets voor elk van mijn dochters moeten kopen.”

Op reis zonder auto

Tine D.M.: “Als wij op reis willen gaan, moeten we ons wel beter organiseren dan mensen die met de auto reizen. Je moet voldoende ver op voorhand nadenken over hoe je ter bestemming kunt geraken en liefst op geen overdreven dure manier. Na verloop van tijd word je daar ook meer bedreven in. Zo leer je gebruikmaken van reisformules die voordeliger uitkomen.”

Myriam: “En je kiest je reisbestemming in functie van de lokale transportmogelijkheden. Net zoals je je woning hebt gekozen in functie van de nabijheid van openbaar vervoer of van je werk. Dat is allicht het grootste geheim van comfortabel leven zonder auto. Het is een manier

van denken die meer mensen zich zouden moeten eigen maken. Als je zo reist kom je vaak op heel unieke plaatsen en blijft het altijd praktisch haalbaar. En als je je treinticket drie maanden op voorhand bestelt, krijg je meestal aanzienlijke reducties.

Ondertussen ontdekten wij dat er in het buitenland prachtige fietsroutes bestaan. Zo ben ik twee jaar geleden met mijn drie dochters gaan fietsen in Oostenrijk tussen de Alpentoppen op Der Tauernradweg. Ook de ‘Via verde’ in de Spaanse regio Catalonië is een absolute aanrader.”

Tine D.M.: “Misschien zou er een soort adviesbureau voor mensen zonder auto moeten komen. Alleen al voor het plannen van een vakantie zonder auto en met een eerder beperkt budget. Of gewoon een site waar men daarover ideeën kan

uitwisselen. Maar ook meer triviale zaken, zoals hoe krijg ik mijn afval op het containerpark? Om de drie maanden doen wij aankopen in het groot bij een supermarkt en die worden dan aan huis geleverd. In onze levensstijl is er opnieuw plaats voor kleinere winkels die nu uit het straatbeeld verdwijnen. Niet alleen voor de bereikbaarheid, maar evengoed voor de sociale cohesie zou hun behoud een goede zaak zijn. Men zou ook zuivelhandelaars en brouwers die aan huis komen meer kunnen aanmoedigen, niet alleen voor mensen zoals wij, maar ook voor oudere mensen die niet mobiel zijn.”

Myriam: “We zouden inderdaad een manier moeten vinden om onze ervaringen te delen. Wij hebben weliswaar een vriendenkring waar vrolijk tips worden

rondgestrooid. Maar er zijn ook veel mensen zonder auto die daar niet voor gekozen hebben en denken dat ze daardoor iets tekortkomen. We zouden hen moeten bereiken en laten ervaren hoeveel mogelijkheden ze wel hebben. En autobezitters zouden we kunnen helpen ontdekken dat er ook mobiliteit zonder auto bestaat.

Tegenstroom

Tine D.M.: “In tegenstelling tot vroeger maak ik er nu juist een punt van om te benadrukken dat ik bewust geen auto gebruik. Veel mensen denken dan dat je een sukkel bent die zich geen auto kan veroorloven. Maar sommigen beginnen er ook over na te denken dat je evengoed zonder een auto mobiel kunt blijven. Pas zo wordt autobezit niet langer een evidentie.”

Tine H.: “Straks zal het ook niet langer vanzelfsprekend zijn dat jouw auto zomaar de publieke ruimte inneemt, gewoon door hem voor je deur te parkeren. Als de tweede bewonerskaart dunderd wordt gemaakt, kan je misschien mensen overtuigen om het met één auto te doen. Tegelijk besef ik ook wel dat als je het autogebruik dunderd maakt, autobezit voor sommige mensen dan nog meer een statussymbool wordt.”

Tine D.M.: “Ik heb een rijbewijs, maar zou eerlijk gezegd niet meer durven autorijden

want dan breng ik vast andere mensen in gevaar. Cambio vind ik een interessant initiatief voor autodelen, maar dan moet ik nodeloos gaan rondrijden om weer goed te leren rijden...”

Hans: “Er wordt momenteel nog te veel verwacht dat alleen de meest assertieve fietsers zich op de weg wagen. Aan de veiligheid moet er nog veel gesleuteld worden. Er zullen parkeerplaatsen moeten verdwijnen om weer ruimte te scheppen voor veilige fietspaden. Een én-én-beleid lost niks op. Meer leefbare steden zullen sowieso ten koste van het autogebruik gaan. We moeten opnieuw nadenken over het gebruik van de publieke ruimte.”

Myriam: “De auto neemt inderdaad veel te veel publieke ruimte in en maakt ze bovendien zeer onveilig. Onlangs nog werd in Merelbeke een zeventienjarige fietser doodgereden, zonder dat de betrokken chauffeur in de fout was gegaan. Zo'n ongevallen zijn afgrijselijk en we moeten er alles aan doen om ze te voorkomen. Door minder autogebruik kunnen we de publieke ruimte teruggeven aan voetgangers, fietsers en het openbaar vervoer, en meteen ook aan de kinderen, jongeren, ouderen en minder-mobielen. Alleen daardoor al wordt onze leefomgeving genietbaarder. En hoe meer mensen de auto loslaten, hoe beter de alternatieven worden.”

Een veilig 2013 (1)

Elke dag gebeuren er tientallen ongevallen in huis. Daarmee zitten we zelfs boven het aantal slachtoffers dat dagelijks in het verkeer te betreuren valt. Meestal gaat het bij thuisongevallen over kleine ongelukjes, maar ook die kunnen grote gevolgen hebben. En dus is ons motto voor 2013: beter voorkomen dan genezen.

Ook bij het poetsen in huis komen we onveilige situaties tegen. De meesten onder ons combineren immers poetswerk met koken of andere huishoudelijke activiteiten. En zeker als de kinderen in de buurt zijn, kan er gevaar opduiken.

Gevaarlijk fornuis

Probeer kinderen zoveel mogelijk uit de keuken te houden of tenminste weg van het fornuis. Plaats een veiligheidshekje voor je kookplaat, kook liefst op de achterste kookplaten en draai stelen van pannen altijd naar binnen. Moet je investeren in een nieuwe kookplaat, ga dan voor inductieplaten. Die koelen een stuk sneller af. Ook blenders, mixers en keukenrobots ogen voor een kind als een tof stuk speelgoed. Trek daarom na gebruik altijd onmiddellijk de stekker uit het stopcontact. Wie kookt op een gasfornuis, riskeert dat zijn schort, handdoeken of pannenlapen vuur vatten. Een branddeken is in de keuken in elk geval geen overbodige luxe, zeker als je regelmatig frietjes bakt met de friteuse. Kies voor je friteuse een plek waar je ze veilig kan laten afkoelen. Nooit met een hete frietpot rondlopen of hem op de grond plaatsen om af te koelen! Maar ook ovens en heet kraantjeswater zijn gevaarlijk voor verbranding.

Laden met bestek, scharen of ander scherp kookgerei en kasten met flessen alcohol of lucifers kun je maar beter beveiligen met een speciaal kinderslot. Pas ook op voor het tafellaken dat los

over de tafel hangt. Kinderen kunnen eraan trekken en zo zware of warme voorwerpen over zich heen krijgen. Ook het geluid van een vaatwasser trekt jonge kinderen aan. Je houdt ze dus maar beter uit de buurt als je vaatmachine draait. Meestal zitten er messen en breekbare materialen in en komt er hete damp uit. Bovendien zijn vaatwastabletten zeer schadelijk.

En de trap?

Maar niet alleen in de keuken kunnen we een ongeluk hebben. Hoeveel mensen vallen of schuiven er niet van de trap? Neem niet te veel mee als je de trap op of af komt, voorzie een leuning en een antislipsysteem op de trap of draag degelijke pantoffels. Op sokken glijd je vlug uit en ook te lange broeken zijn een gevaar als je van de trap naar beneden komt. Begin je trap altijd van beneden te stofzuigen, zo zie je wat je doet en waar je je voeten plaatst. Leg geen voorwerpen op de tredes en zet veiligheidshekjes onder en boven aan de trap als je kleine kinderen hebt. Valpreventie is in het bijzonder voor oudere mensen een belangrijke boodschap. Wie minder mobiel is, struikelt al eens sneller over losliggende elektrische snoeren, tapijten en oneffenheden in de vloer. Ook te gladde of natte vloeren zijn dikwijls de oorzaak van slippartijen.

JOKE VAN EYKEN

Info: meer tips over veiligheid in huis in 'De Bond' van 25 januari.

foto: Kristof Chyselinkx